

dosarul nr. 2ra-1715/2020

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (O. Dvornic)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Buhnaci, A. Malîi, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

16 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni și de Dumitraș Raisa, reprezentată de avocatul Guțu Valentin,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitraș Raisa împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Metro Cash & Carry Moldova” Societate cu Răspundere Limitată, Companiei de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni, Benderschi Sandu cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Dumitraș Raisa, Benderschi Sandu și Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni și a fost menținută hotărârea din 06 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă

La 29 ianuarie 2019 Dumitraș Raisa a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Metro Cash & Carry Moldova” Societate cu Răspundere Limitată, Companiei de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni, Benderschi Sandu cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii depuse a indicat că la 07.11.2012, aproximativ pe la orele 17:40, Benderschi Sandu, conducând mijlocul de transport de model xxxxx, pe traseul R-2 Chișinău-Bender, la km 22+99,8 m, în apropierea localității Chetrosu, r. Anenii Noi, a tamponat pietonul Dumitraș Tudor, căruia i-au fost cauzate leziuni corporale grave, care au dus pe loc la survenirea decesului.

Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 15.05.2015, Benderschi Sandu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin. (3) Cod penal și a fost condamnat la o pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de cinci ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de

transport pe un termen de patru ani. Conform art. 90 Cod penal pedeapsa aplicată lui Benderschi Sandu a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani. Acțiunea civilă a Raisei Dumitraș a fost admisă în principiu, explicându-i-se dreptul de a se adresa în judecată cu o acțiune pe calea procedurii civile.

Reclamanta a menționat că la 28.08.2018 a depus la CA „Galas” SA o cerere prin care a solicitat achitarea sumei de 61.489,5 lei cu titlu de despăgubire de asigurare. La data de 22.09.2018 a recepționat scrisoarea CA „Galas” SA, prin care i s-a comunicat că suma despăgubirilor de asigurare constituie 10.665,5 lei. Nefiind de acord cu această sumă a decis să se adreseze cu prezenta cerere în judecată.

Reclamanta a relevat că drept urmare a accidentului rutier soldat cu decesul soțului Dumitraș Tudor, de către membrii familiei defunctului au fost organizate funeraliile. Aceste acțiuni le-au cauzat membrilor familiei defunctului prejudicii materiale și morale.

A indicat că autoturismul de model „Dacia Logan”, implicat în acest accident rutier, cu numărul de înmatriculare CMC 510 aparține ÎCS „Metro Cash&Carry Moldova” SRL și la acel moment era asigurat cu asigurarea obligatorie de răspundere civilă de către CA „Galas” SA.

A precizat că pentru prestarea serviciilor funerare a achitat Combinatului Servicii Funerare, conform chitanței nr. 4295 și bonului de plată suma de 1.808 lei, potrivit chitanței nr. 018856 și bonului de plată suma de 5.531 lei, potrivit bonului nr. 012208 suma de 532,5 lei, potrivit chitanței nr. 026290 suma de 9 lei, potrivit chitanței nr. 22212 suma de 301 lei, conform chitanței nr.035774 suma de 1.200 lei, conform chitanței nr. 034437 suma de 240 lei, potrivit chitanței nr. 021418 din 11.11.2013 suma de 240 lei, iar în total 9.861,5 lei. A achitat pentru servicii SC „Ritus–AV” SRL suma totală de 19.068 lei, fapt confirmat prin blancheta nr. 84135 din 09.11.2012 și certificatul de plată nr. 27 din 05.06.2013 eliberate de „Ritus AV” SRL. Pentru piatra funerară, conform contractului-comandă nr. GI-281 din 06.06.2013 încheiat cu SRL „Deltagran”, după instalarea pietrei funerare în anul 2016, a achitat suma de 33.700 lei. În total, a achitat pentru înmormântarea soțului suma de 62.629,5 lei, (18.661,62 + 19.068 + 33.700).

Această sumă solicită fie încasată în beneficiul său de la CA „Galas” SA.

A mai indicat reclamanta că, pentru mesele de pomenire, în ziua înmormântării, la trei zile, nouă zile, patruzeci zile, șase luni și un an, tinându-se cont de statutul social al defunctului, care avea funcția de șef de catedră „Filosofie și Politologie ASEM”, doctor în filosofie, conferențiar universitar, angajat al ASEM din 1992 și de obiceiurile locale rituale și bisericești și procurarea îmbrăcăminte și pomenilor a cheltuit la masa de pomenire în ziua înmormântării suma de 64.794,50 lei, + 17.347,50 lei la 3 zile + 4.432,42 lei la 9 zile, + 18.596,00 lei la 40 zile +11.535,05 lei la 6 luni plus 15.295,80 lei pentru un an, în total suma de 132.001,22 lei confirmate prin documentele justificative anexate la această cerere.

Consideră că, această sumă urmează să fie încasată în beneficiul său, în mod solidar, de la inculpatul Bendreschi Sandu și ÎCS „Metro Cash&Carry Moldova” SRL în calitate de făptuitor și proprietar al sursei de pericol sporit.

Argumentează că, în timpul producerii accidentului rutier a fost distrus complet telefonul mobil a lui Dumitraș Tudor la preț de 1.000 lei. Pe mână avea

ceasul de model „Cover” pe care i l-a procurat la 22.01.2010 și i l-a făcut cadou la vârsta de 60 ani, care a dispărut de la locul accidentului rutier. Pentru acest ceas reclamanta a achitat suma de 6.453 lei, în total suma de 7.453 lei.

Această sumă solicită să fie încasată în beneficiul său în mod solidar de la inculpatul Bendreschi Sandu și ÎCS „Metro Cash&Carry Moldova” SRL.

A mai indicat că înainte de deces Dumitraș Tudor a scris o carte „Filosofie Economică” pe care nu a reușit să o editeze. Acest lucru l-a continuat reclamanta, angajând pentru aceasta pe Braga Mihai doctor în științe filosofice, conferențiar universitar, șef catedră de Științe Socioumane a Universității Tehnice din Moldova, achitând pentru lucrul efectuat de el suma de 12.000 lei, fapt confirmat prin recipisa anexată de ultimul la materialele cauzei. Dacă soțul său ar fi fost în viață, el ar fi finisat cartea fără a suporta careva cheltuieli suplimentare. Astfel, reclamanta solicită și încasarea acestei sume în beneficiul său, în mod solidar, de la inculpatul Bendreschi Sandu și ÎCS „Metro Cash&Carry Moldova” SRL.

A mai specificat că la momentul decesului lui Dumitraș Tudor, ea se afla la Geneva. Când a plecat de acasă și-a luat bilete ieftine tur-retur. Când s-a întâmplat cazul dat, ea nu a putut schimba biletul ce l-a procurat la plecare pe 03.10.2012, fiind nevoită să procure un alt bilet pentru care a cheltuit suma de 6.869 lei. Astfel, solicită ca această sumă de asemenea să fie încasată în beneficiul reclamantei în mod solidar de la inculpatul Bendreschi Sandu și ÎCS „Metro Cash&Carry Moldova” SRL.

Reclamanta a subliniat că pe parcursul organizării înmormântării, cât și pe perioada meselor de pomenire a fost nevoită să suporte cheltuieli neprevăzute pentru convorbirile telefonice, pentru ce a achitat suma de 1.826 lei. Această sumă solicită să fie încasată în beneficiul său în mod solidar de la Bendreschi Sandu și ÎCS „Metro Cash&Carry Moldova” SRL.

Pentru prezentarea intereselor în judecată pe prezenta acțiune reclamanta a mai achitat avocatului suma de 5000 lei, pe care o solicită să fie încasată în beneficiul său în mod solidar de la inculpatul Bendreschi Sandu și CA „Galas” SA.

A solicitat reclamanta încasarea din contul CA „Galas” SA a cheltuielilor pentru înmormântare în sumă de 62.629,5 lei, încasarea în mod solidar de la Bendreschi Sandu și ÎCS „Metro Cash&Carry Moldova” SRL cheltuielile suportate pentru mesele de pomenire în sumă de 149.554,89 lei, încasarea în mod solidar de la Bendreschi Sandu și ÎCS „Metro Cash&Carry Moldova” SRL suma de 29.888 lei – costul ceasului, telefonului, biletului de avion, cheltuieli pentru convorbiri telefonice și suma cheltuielilor pentru editarea cărții, încasarea în mod solidar de la Bendreschi Sandu și CA „Galas” SA cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5.000 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 06 martie 2020 acțiunea a fost admisă parțial. S-au încasat de la CA „Galas” SA în beneficiul Rasiei Dumitraș cheltuielile pentru înmormântare în sumă totală de 12.525 lei. S-au încasat de la Bendreschi Sandu în beneficiul Rasiei Dumitraș cheltuielile suportate pentru mesele de pomenire în mărime totală de 42.751,67 lei. S-au încasat de la Bendreschi Sandu în beneficiul Rasiei Dumitraș cheltuielile suportate pentru costul biletului în mărime de 3.434 lei. S-a încasat de la CA „Galas” SA în beneficiul statului taxa de

stat în mărime de 375,75 lei. S-a încasat de la Bendreschi Sandu în beneficiu statului taxa de stat în mărime de 1385,58 lei. În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data 09 martie 2020 Dumitraș Raisa a declarat apel asupra hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 06 martie 2020, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Totodată, invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la data de 11 martie 2020, CA „Galas” SA a declarat apel asupra hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 06 martie 2020, în partea admiterii pretențiilor către CA „Galas” SA, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

La data de 21 mai 2020 Bendreschi Sandu a declarat apel asupra hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Dumitraș Raisa, Benderschi Sandu și CA „Galas” SA și a fost menținută hotărârea din 06 martie 2020 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru.

Instanța de apel a stabilit că prima instanță, conducându-se de prevederile art. 25 alin. (4) lit. b) și c) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, corect a dispus încasarea suplimentară de la CA „Galas” SA a despăgubirilor de asigurare în mărime de 12 525 lei. Or, s-a stabilit că CA „Galas” SA a achitat parțial suma solicitată de Dumitraș Raisa.

Cu referire la solicitarea reclamantei/apelante de încasare în mod solidar de la Benderschi Sandu și de la ÎCS „Metro Cash & Carry Moldova” SRL a cheltuielilor pentru masa de pomenire, Colegiul civil al instanței de apel a constatat că, prima instanță corect a ajuns la concluzia admiterii parțiale a acesteia, or, după cum rezultă din materialele dosarului, vinovat în producerea accidentului a fost recunoscut Bendreschi Sandu. Astfel, fiind constatată vinovăția lui Bendreschi Sandu în accidentul produs la 07 noiembrie 2012, ultimul a fost condamnat în baza art.264 alin (3) lit. b) Cod penal prin sentință irevocabilă a Judecătoriai Botanica, mun. Chișinău din 15.05.2015. Totodată prin sentința menționată acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate, privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să se expună instanța în ordinea procedurii civile. Ca urmare a celor constatate, prima instanță, conducându-se de prevederile art.1419 alin (4) Cod civil, just a concluzionat că, anume Benderschi Sandu este responsabil de repararea prejudiciului cauzat prin deces, și anume în privința acestuia reclamanta în conformitate cu prevederile legale stipulate supra urma să înainteze acțiune civilă, iar cerința înaintată privind încasarea cheltuielilor în mod solidar și de la ÎCS „Metro Cash & Carry Moldova” este neîntemeiată.

Referitor la solicitarea Raisei Dumitraș de a-i fi încasate cheltuielile pentru masa de pomenire din a 3 și a 9 zi, instanța de apel a conchis că prima instanță just a

apreciat că acesteia urmează a-i fi compensată suma de 42.751,67 lei, or suma dată rezultă din probe pertinente și concludente, fiind justificate prin bonuri de plată care probează cheltuielile suportate pentru procurarea produselor alimentare.

În acest sens instanța de apel a indicat că reclamanta, solicitând repararea prejudiciului material în mărime de 149.554,89 lei, care constituie cheltuieli pentru organizarea funerarilor, meselor de pomenire, parțial a prezentat înscrisuri care să ateste cu certitudine faptul că ultima efectiv a suportat atare cheltuieli, or listele cu calcule în care au fost incluse bunurile și serviciile, cu indicarea prețurilor acestora, nu au fost confirmate prin înscrisuri justificative.

Totodată, instanța de apel a apreciat că prima instanță just a concluzionat faptul că pretențiile privind încasarea cheltuielilor suportate în legătură cu organizarea meselor de pomenire pentru a 9-a zi, 40 zile, 6 luni, un an de zile urmează a fi respinse ca fiind neîntemeiate. Instanța de apel a explicat soluția prin faptul că la stabilirea gradului de vinovăție a părții vătămate se vor lua în vedere circumstanțele concrete la producerea prejudiciului, personalitatea părții vătămate, starea lui fizică și psihică, vârsta, studiile, profesia, calificarea etc. Iar, în sângele cadavrului părții vătămate se conținea 2,8% alcool etilic, ceea ce la persoanele vii, de obicei, condiționează o stare de ebrietate gravă”, iar acest fapt reprezintă unul dintre factorii care au favorizat producerea accidentului rutier.

Referitor la suma de 1000 lei ce constituie costul telefonului mobil, instanța de apel a conchis că la materialele cauzei nu a fost probată suportarea acestor cheltuieli, or declarația reclamantei privind distrugerea telefonului mobil și invocarea costului acestuia nu constituie temei de încasare a cheltuielilor care nu au fost probate.

Instanța de apel nu a reținut nici pretenția cu privire la încasarea sumei în mărime de 12.000 lei ce constituie remunerație achitată lui Braga Mihai pentru finisarea lucrării colegului sau, Dumitraș Tudor „Filosofia Economică”, dat fiind că reclamata nu a indicat temeiul de drept în baza căruia solicită încasarea acestor sume, iar confirmarea anexată la materialele cauzei, precum că pentru munca prestată s-a achitat suma de 12.000 lei, este nejustificată și lipsită de suport probatoriu

În ceea ce privește solicitarea privind încasarea costului biletului pentru avion în mărime de 6.869 lei, instanța de apel a stabilit că prima instanță corect a reținut faptul că suma de 6.869 lei a fost achitată pentru cursa tur-retur Geneva–Istanbul–Chișinău–Istanbul – Geneva, astfel suma solicitată în acest sens nu poate fi imputată pârâtului. Prin urmare, instanța de fond just a dispus încasarea sumei de 3.434,50 lei – echivalentul costului biletului pentru cursa Geneva – Istanbul – Chișinău.

Referitor la solicitarea reclamantei de compensare a cheltuielilor privind asistența juridică, Colegiul civil al instanței de apel a reținut că prima instanță corect a respins această cerință din considerentele că Dumitraș Raisa nu a probat aceste cheltuieli, nu a prezentat contractul de asistență juridică și nici lista detaliată a acțiunilor întreprinse de avocat.

La 05 noiembrie 2020 CA „Galas” SA a declarat recurs împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea a acesteia în

partea respingerii apelului său și casarea hotărârii primei instanțe în partea admiterii pretențiilor împotriva sa și emiterea unei noi hotărâri prin care a respinge acțiunea împotriva sa.

În motivarea recursului a indicat că instanțele au apreciat eronat probele administrate la materialele dosarului, fapt ce a dus la admiterea greșită a pretențiilor. Or, anumite fapte pot fi demonstrate doar prin anumite mijloace de probă.

La 30 noiembrie 2020 Dumitraș Raisa, reprezentată de avocatul Guțu Valentin, a declarat recurs împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea în parte a acesteia și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanțele au apreciat superficial probele administrate, precum și au interpretat eronat normele de drept material.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la data de 30 septembrie 2020. Prin urmare, recursurile declarate la data de 05 noiembrie 2020 și respective la 30 noiembrie 2020 sunt în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni și de Dumitraș Raisa, reprezentată de avocatul Guțu Valentin, în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni și de Dumitraș Raisa, reprezentată de avocatul Guțu Valentin, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza *Rebai și alții contra Franței*, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni și de Dumitraș Raisa, reprezentată de avocatul Guțu Valentin

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni și de Dumitraș Raisa, reprezentată de avocatul Guțu Valentin, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru